

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

IXe KAMER

A R R E S T

nr. 222.968 van 25 maart 2013
in de zaken I. A. 202.987/IX-7514
II. A. 203.126/IX-7522

In zake : I. + II.
de VZW VLAAMSE FEDERATIE VAN BELEGGINGSCЛУBS
EN BELEGGERS
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Koen Geelen en Erik Monard
kantoor houdend te 3500 Hasselt
Gouverneur Roppesingel 131
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de BELGISCHE STAAT, vertegenwoordigd door de minister van
Financiën
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Sébastien Ryelandt, Johan Ysewyn en Pieter De Bock
kantoor houdend te 1050 Brussel
Louizalaan 65 bus 2
bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkommende partijen :

1. de CVBA ARCOFIN (in vereffening)
2. de CVBA ARCOPAR (in vereffening)
3. de CVBA ARCOPLUS (in vereffening)
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Bob Martens en Annelies Verlinden
kantoor houdend te 1050 Brussel
Louizalaan 106
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. De beroepen, ingesteld op 12 en 21 december 2011, strekken tot
de nietigverklaring van:

- het koninklijk besluit van 10 oktober 2011 tot wijziging van het koninklijk besluit van 14 november 2008 tot uitvoering van de wet van 15 oktober 2008 houdende maatregelen ter bevordering van de financiële stabiliteit en inzonderheid tot instelling van een staatsgarantie voor verstrekte kredieten en andere verrichtingen in het kader van de financiële stabiliteit, voor wat betreft de bescherming van de deposito's en de levensverzekeringen, en tot wijziging van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten houdende de uitbreiding van de beschermingsregeling tot het kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen (G/A. 202.987/IX-7514);
- het koninklijk besluit van 7 november 2011 tot toekenning van een garantie tot bescherming van het kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen (G/A. 203.126/IX-7522).

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft in beide zaken een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partij heeft in beide zaken een memorie van wederantwoord ingediend.

De tussenkomende partijen hebben in beide zaken een verzoekschrift tot tussenkomst ingediend. De tussenkomst is toegestaan bij beschikking van 28 februari 2012. De tussenkomende partijen hebben in beide zaken een memorie ingediend.

Auditeur Alexander Van Steenberge heeft in beide zaken een verslag opgesteld.

De verzoekende partij en de verwerende partij hebben in beide zaken een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De tussenkomende partijen hebben in beide zaken een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 11 maart 2013 om 10.30 uur.

Staatsraad Geert Debersaques heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Koen Geelen, die verschijnt voor de verzoekende partij, advocaten Sébastien Ryelandt, Johan Ysewyn en Pieter De Bock, die verschijnen voor de verwerende partij, en advocaten Bob Martens en Annelies Verlinden, die verschijnen voor de tussenkomende partijen, zijn gehoord.

Auditeur Alexander Van Steenberge heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Op 9 september 2011 beslist de ministerraad – na herinnerd te hebben aan haar vroegere beslissing van 23 oktober 2008 (die herhaald werd op 14 november 2008) waarin was overeengekomen om aan de ministerraad binnen een redelijke termijn een voorstel voor te leggen teneinde, wat de erkende coöperatieve vennootschappen betreft, te voorzien in een gelijkwaardige garantieregeling als voor de deposito's – dat de ontworpen reglementaire bepalingen die voortvloeiden uit haar voornoemde beslissing van 23 oktober 2008, na aanpassing indien nodig, zo spoedig mogelijk voor advies zullen worden voorgelegd aan de Nationale Bank van België en dit in toepassing van artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België (hierna: wet van 22 februari 1998).

Op 26 september 2011 hierom verzocht door de minister van Financiën, verleent de Nationale Bank van België op 7 oktober 2011 het gevraagde advies. Hierin wordt het volgende overwogen:

“(…)

3. L'article 36/24 de la loi du 22 février 1998 fixant le statut organique de la Banque Nationale de Belgique est applicable 'en cas de crise soudaine sur les marchés financiers ou en cas de menace grave de crise systémique, aux fins d'en limiter l'ampleur ou les effets'. Les circonstances actuelles nous semblent répondre à ces conditions, en ce que la crise des dettes souveraines, les perturbations actuelles sur les marchés financiers et le dysfonctionnement des marchés interbancaires font peser sur notre économie un risque grave de crise systémique. A cet effet, une garantie d'Etat couvrant les parts des coopérateurs de certaines sociétés coopératives agréées permettrait de limiter les effets de cette crise.

(...).”

Vrij vertaald luidt dit als volgt:

“Artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België is van toepassing 'ingeval zich een plotse crisis voordoet op de financiële markten of in geval van een ernstige dreiging van een systemische crisis, teneinde de omvang of de gevolgen hiervan te beperken'. De huidige omstandigheden lijken ons te beantwoorden aan deze voorwaarden, aangezien de staatsschuldencrisis, de huidige verstoringen op de financiële markten en disfuncties van de interbancaire markten, onze economie bezwaren met een ernstig risico van een systemische crisis. In dit opzicht zou een staatswaarborg die de aandelen van coöperanten van bepaalde erkende coöperatieve vennootschappen dekt, het mogelijk maken om de gevolgen van deze crisis te beperken”.

3.2. Op 10 oktober 2011 neemt de Koning, na akkoord van de staatssecretaris voor Begroting en na overleg in de ministerraad, het besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 14 november 2008 tot uitvoering van de wet van 15 oktober 2008 houdende maatregelen ter bevordering van de financiële stabiliteit en inzonderheid tot instelling van een staatsgarantie voor verstrekte kredieten en andere verrichtingen in het kader van de financiële stabiliteit, voor wat betreft de bescherming van de deposito's en de levensverzekeringen, en tot wijziging van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten houdende de uitbreiding van de

beschermingsregeling tot het kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen (hierna: het koninklijk besluit van 10 oktober 2011).

Met dit besluit wordt de waarborgregeling, ingevoerd door het koninklijk besluit van 14 november 2008 tot uitvoering van de wet van 15 oktober 2008 houdende maatregelen ter bevordering van de financiële stabiliteit en inzonderheid tot instelling van een staatsgarantie voor verstrekte kredieten en andere verrichtingen in het kader van de financiële stabiliteit, voor wat betreft de bescherming van de deposito's, de levensverzekeringen en het kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen en tot wijziging van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten (hierna: het koninklijk besluit van 14 november 2008), uitgebreid tot een of meer categorieën van aandelen die natuurlijke personen aanhouden in erkende coöperatieve vennootschappen.

Wezenlijk voor dit beroep is artikel 4 van het besluit van 10 oktober 2011, dat als volgt luidt:

“Art. 4. In artikel 4 van hetzelfde besluit [van 14 november 2008] worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° (...);

2° het artikel wordt aangevuld met een paragraaf, luidende :

§ 3. Mogen eraan deelnemen, op hun aanvraag, de coöperatieve vennootschappen, erkend overeenkomstig het koninklijk besluit van 8 januari 1962 tot vaststelling van de voorwaarden tot erkenning van de nationale groeperingen van coöperatieve vennootschappen en van de coöperatieve vennootschappen, die instellingen zijn onderworpen aan toezicht als bedoeld in artikel 36/24, § 2 van de Wet van 22 februari 1998 of waarvan minstens de helft van het vermogen rechtstreeks of onrechtstreeks is geïnvesteerd in dergelijke instellingen.

De aanvraag bedoeld in het eerste lid, dient bij aangetekende brief gericht te worden aan de Minister van Financiën.

Ze bevat minstens het bedrag van het gestorte kapitaal op de in de aanvraag omschreven aandelen die de erkende coöperatieve vennootschap overeenkomstig artikel 5, eerste lid, 4° wil laten beschermen. De Koning kan andere elementen van de aanvraag vaststellen.

De aanvraag wordt binnen de maand ter goedkeuring voorgelegd bij Ministerraad. Daarin mag de Koning, door in ministerraad overlegd koninklijk besluit, voor de duur van de looptijd van de beschermingsregeling bijkomende individuele toetredingsvoorwaarden opleggen voor de deelname van een in het

eerste lid bedoelde erkende coöperatieve vennootschap aan het Bijzonder Beschermingsfonds voor deposito's, levensverzekeringen en kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen met betrekking tot :

- de afwezigheid van openbare aanbidding van kapitaalaandelen aan andere dan aan institutionele vennoten;
- de begrenzing van de rentevoet op de aandelen in het vennootschapskapitaal tot maximaal drie vierden van de rentevoet bepaald in het koninklijk besluit van 8 januari 1962 tot vaststelling van de voorwaarden tot erkenning van de nationale groeperingen van coöperatieve vennootschappen en van de coöperatieve vennootschappen;
- het voorleggen van een verbintenis van alle institutionele vennoten om gedurende de looptijd van de beschermingsregeling geen gestorte gelden of aandelen terug te nemen en niet uit te treden, behoudens in het kader van een overdracht van aandelen.

Onder institutionele vennoot wordt begrepen elke vennoot die rechtstreeks of onrechtstreeks 10 % of meer van het kapitaal van de erkende coöperatieve vennootschap aanhoudt.

De Koning kan eveneens voorzien in tijdelijke maatregelen ten aanzien van de overige vennoten.

Eens de aanvraag is aanvaard en de eventueel daaraan verbonden toetredingsvoorwaarden zijn aanvaard, treedt de bescherming verstrekt door het Bijzonder Beschermingsfonds voor deposito's, levensverzekeringen en kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen in werking vanaf de ontvangst van de betaling van de jaarlijkse bijdrage en van het toegangsrecht door de erkende coöperatieve vennootschap die de aanvraag deed.

Eens de aanvraag aanvaard, is de deelname aan de beschermingsregeling verplicht voor een periode van één jaar die loopt tot 31 december van het jaar dat volgt op het jaar waarin de bescherming in werking is getreden. De deelname wordt automatisch hernieuwd voor opeenvolgende periodes van telkens één jaar behoudens opzegging door de deelnemende entiteit bij aangetekende brief gericht aan de Minister van Financiën uiterlijk drie maanden voor het verstrijken van de beschermingsperiode.

De deelnemende entiteit heeft, eens de initiële aansluitingsperiode is verstreken, tevens het recht de deelname aan de waarborg op eender welk ogenblik te beëindigen, mits het versturen van een aangetekende brief gericht aan de Minister van Financiën uiterlijk drie maanden voor de gewenste einddatum van de deelname aan de waarborg. Bij het verstrijken van deze opzegperiode vervallen alle verplichtingen door de deelnemende entiteit opgenomen in het kader van de waarborg, zonder dat de entiteit evenwel het recht heeft reeds betaalde vergoedingen terug te vorderen van het Bijzonder Beschermingsfonds voor deposito's, levensverzekeringen en kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen en, in voorkomend geval, onverminderd de verplichting tot betaling van de meerwaardevergoeding.

De entiteit die de beschermingsregeling heeft beëindigd kan niet opnieuw deelnemen dan na een periode van drie jaar.”

Het koninklijk besluit van 10 oktober 2011 wordt bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 12 oktober 2011. Het treedt in werking op 10 oktober 2011.

Dit is het bestreden besluit in de zaak G/A. 202.987/IX-7514.

3.3. Op 13 oktober 2011 vragen de eerste twee tussenkomende partijen de bescherming aan van het “Bijzonder Beschermingsfonds voor deposito's, levensverzekeringen en kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen” (hierna: het Fonds) voor alle aandelen uitgegeven door de vennootschap die in handen zijn van vennoten die natuurlijke personen zijn, ongeacht of ze behoren tot categorie A, B, C, dan wel D.

Op dezelfde datum vraagt de derde tussenkomende partij hetzelfde voor alle aandelen uitgegeven door de vennootschap die in handen zijn van vennoten die natuurlijke personen zijn.

3.4. Op 7 november 2011 neemt de Koning het besluit tot toekenning van een garantie tot bescherming van het kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen (hierna: het koninklijk besluit van 7 november 2011). Daarbij worden de aanvragen tot bescherming van het kapitaal van de tussenkomende partijen aanvaard.

Het besluit luidt als volgt:

“Artikel 1. § 1. In toepassing van artikel 4, § 3 van het koninklijk besluit van 14 november 2008 wordt de aanvraag tot bescherming van het kapitaal van volgende erkende coöperatieve vennootschappen aanvaard :

- ARCOPAR, CVBA, met maatschappelijke zetel te 1030 Brussel, Urbain Britsierslaan 5;
- ARCOFIN, CVBA, met maatschappelijke zetel te 1030 Brussel, Urbain Britsierslaan 5;
- ARCOPLUS, CVBA, met maatschappelijke zetel te 1030 Brussel, Urbain Britsierslaan 5.

§ 2. Gedurende de looptijd van de beschermingsregeling :

- onthouden de vennootschappen bedoeld in § 1 zich van openbare aanbidding van kapitaalaandelen aan andere dan aan institutionele vennoten;
- beperken de vennootschappen bedoeld in § 1 de rentevoet op de aandelen in het vennootschapskapitaal tot maximaal drie vierden van de rentevoet bepaald in het koninklijk besluit van 8 januari 1962 tot vaststelling van de voorwaarden tot erkenning van de nationale groeperingen van coöperatieve vennootschappen en van de coöperatieve vennootschappen, en
- is het aan de institutionele vennoten in de zin van artikel 4, § 3, vijfde lid van het koninklijk besluit van 14 november 2008, verboden om gestorte gelden of aandelen terug te nemen of uit te treden, behoudens in het kader van een overdracht van aandelen.

Art. 2. In geval van vereffening die door de financiële toestand van de erkende coöperatieve vennootschap onvermijdelijk wordt gemaakt, zal het Bijzonder Beschermingsfonds moeten tussenkomen en schadeloosstellen slechts nadat de vereffenaar de uiteindelijke afhandeling van de vereffening zoals goedgekeurd door de Algemene Vergadering van de betrokken vennootschappen heeft neergelegd.

Art. 3. Dit besluit treedt in werking op 14 oktober 2011.
(...).”

Dit besluit wordt bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 18 november 2011 en treedt in werking op 14 oktober 2011.

Dit is het bestreden besluit in de zaak G/A. 203.126/IX-7522.

IV. Samenvoeging

4. Het sub 3.4. bestreden koninklijk besluit van 7 november 2011 geeft uitvoering aan het sub 3.2. vermelde koninklijk besluit van 10 oktober 2011. Op één na zijn de middelen bijna identiek. Het lot van het koninklijk besluit van 7 november 2011 is aldus in belangrijke mate verbonden met de oplossing geboden aan het beroep tegen het koninklijk besluit van 10 oktober 2011. In de zaken G/A. 202.987/IX-7514 en G/A. 203.126/IX-7522 is er voorts identiteit van de verzoekende partij. Er bestaat derhalve grond om door eenzelfde arrest uitspraak te doen over beide zaken.

5. Het koninklijk besluit van 7 november 2011 en het koninklijk besluit van 10 oktober 2011 worden ook bestreden door Vervloet en cst. in de

zaken G/A. 202.983/IX-7513 en G/A. 202.952/IX-7508. Een samenvoeging van deze beroepen met het voorliggende dringt zich niet op om reden van de volkomen onderscheiden hoedanigheid en belang van de voornoemde verzoekers, ten aanzien van de verzoekende partij in de voorliggende zaken.

6. De koninklijke besluiten van 10 oktober 2011 en 7 november 2011 maken ook nog het voorwerp uit van andere beroepen tot nietigverklaring – de nummers G/A. 202.844/XV-1792, G/A. 202.849/XV-1795 en G/A. 202.848/XV-1794 –. Deze beroepen zijn evenwel nog niet in staat van wijzen. Het samenvoegen met deze zaken zou aldus nodeloos de rechtsgang vertragen.

7. De beroepen G/A. 202.987/IX-7514 en G/A. 203.126/IX-7522 worden samengevoegd.

V. Ontvankelijkheid van de beide beroepen

Standpunt van de partijen

8. De verwerende partij betwist in de beide beroepen het belang van de verzoekende partij.

In de eerste plaats staat het beroep niet in verband met het maatschappelijk doel van de verzoekende partij. Het beroep bevordert geenszins het statutair gestelde maatschappelijk doel, noch de gemeenschappelijke belangen van de beleggers en beleggingsclubs. Zoals het verzoekschrift zelf aangeeft, zijn immers verschillende beleggers en leden van de verzoekende partij ook aandeelhouder-natuurlijke persoon van de tussenkomende partijen. Uiteraard worden hun belangen op geen enkele wijze behartigd door de voorliggende beroepen. Integendeel, een eventuele vernietiging van de bestreden besluiten zal ertoe leiden dat die de staatswaarborg niet meer genieten.

In de tweede plaats behartigt de verzoekende partij geen collectief belang. Het beroep strijdt immers met de belangen van verschillende leden, met name die welk krachtens de bestreden besluiten de staatswaarborg genieten, hetgeen de verzoekende partij ook toegeeft. Er kan geen sprake zijn van een collectief belang indien dit ingaat tegen de belangen van een deel van haar leden.

9. De tussenkomende partijen voeren in beide beroepen een gelijkaardige exceptie aan als de verwerende partij. Inzake het bestreden besluit van 7 november 2011 voegen ze eraan toe dat de Koning een gebonden bevoegdheid lijkt te hebben, alsook dat dit een niet-reglementair besluit is waarvoor de beoordeling van de belangvereiste strenger is.

10. De verzoekende partij anticipeert in beide verzoekschriften in identieke termen op de belangvereiste. Ze zet uiteen dat ze een belangenvereniging is van beleggingsclubs en beleggers. Haar statutair doel bestaat erin de belangen van alle beleggers te behartigen. In die hoedanigheid ziet zij toe op een wettige behandeling van al haar leden. Tal van haar leden zijn ook aandeelhouder van één of meer tussenkomende partijen. Het statutair doel van de verzoekende partij onderscheidt zich van de individuele belangen van haar leden, doordat de verzoekende partij waakt over de gemeenschappelijke belangen van haar leden. Het toekijken op de gelijke en wettige behandeling van haar leden vormt daar een voorbeeld van. Een individueel lid is hier niet per definitie mee gebaat, maar voor de verzoekende partij is dit echter een doel op zich. Het statutair doel van de verzoekende partij is te onderscheiden van het algemeen belang, doch is ruimer dan de individuele belangen van haar leden. Uit de middelen blijkt dat de gemeenschappelijke belangen van de beleggers worden geschaad door de bestreden besluiten.

In identieke bewoordingen repliceert de verzoekende partij in haar memorie van wederantwoord in beide beroepen dat ze niet inziet waarom zij de kwaliteit zou ontberen om haar maatschappelijk doel na te streven. Het

aangevoerde nadeel is gemeenschappelijk aan al haar leden. De beleggers-leden hebben diverse aandelen in portefeuille. Hun aandeelhouderschap beperkt zich niet tot de loutere hoedanigheid van aandeelhouder van de tussenkommende partijen. Ze zijn tevens belegger van andere aandelen. In die zin zijn zij tevens rechtstreeks benadeelde. Er kan dan ook niet worden aangehouden dat slechts het belang van bepaalde individuele leden in het gedrang komt en dat de verzoekende partij niet de kwaliteit heeft om voor de gemeenschappelijke belangen op te treden. Redelijkerwijze moet worden aangenomen dat het volkomen eigen is aan de doelgroep van de verzoekende partij die ze vertegenwoordigt, dat die niet eenzijdig herleidbaar is tot de hoedanigheid van ofwel de coöperatieve aandeelhouder, ofwel de aandeelhouder in een ander type van vennootschap. Zulke zienswijze zou een negatie zijn van de werkelijke doelgroep waar de verzoekende partij voor staat. De verzoekende partij is een belangenorganisatie waarbij beleggen in alle types van aandelen en investeringsvormen de kernactiviteit is van de ledenactiviteit. Wanneer de verzoekende partij vaststelt dat beleggers in ongelijke mate worden behandeld zonder dat hiervoor een redelijke verantwoording bestaat, is zij statutair gerechtigd in het gemeenschappelijk belang van de beleggers op te treden. De verwerende partij kan zonder dit concreet aan te tonen, niet volhouden dat de verzoekende partij rechtstreeks ingaat tegen de belangen van haar leden. Tot slot benadrukt de verzoekende partij dat ze ten gronde ook de onderlinge discriminatie van coöperatieve aandeelhouders aanvoert. Ook om deze reden is zij gerechtigd het gemeenschappelijk belang van al haar leden te behartigen.

11. In hun laatste memorie verwijzen de verwerende partij en de tussenkommende partijen in beide beroepen naar hun exceptief verweer in respectievelijk de memorie van antwoord en de memorie van tussenkomst.

12. In beide beroepen herneemt de verzoekende partij in haar laatste memorie haar standpunt betreffende haar belang. Ze expliciteert dat haar maatschappelijk doel wordt geraakt wanneer een bijzondere regeling bepaalde beleggers bevoordeelt ten opzichte van andere beleggers en wanneer dit onderscheid niet steunt op pertinente en redelijk verantwoorde motieven. Het is dit

wat de verzoekende partij ten gronde wil laten toetsen. Indien wordt aanvaard dat de verzoekende partij dit gemeenschappelijk belang verliest zodra het ingaat tegen het individueel belang van een van haar individuele leden, dan wordt het gemeenschappelijk belang louter vereenzelvigd met het belang van de individuele leden. Het gemeenschappelijk belang overstijgt het individuele belang. Met de beroepen beoogt de verzoekende partij een kans te krijgen voor een financieel gunstigere regeling voor al haar leden zonder onderscheid. De nietigverklaring vergroot de kans dat er rekening wordt gehouden met de rechten en belangen van al haar leden. Wordt het nastreven van dit gemeenschappelijk voordeel voor haar leden belet, dan heeft ze in wezen geen toegang tot de rechter, hetgeen strijdt met artikel 6 van het EVRM. Verder is de verzoekende partij van oordeel dat te dezen aansluiting moet worden gezocht met de criteria van het collectief belang van een vereniging zonder winstoogmerk, zoals die zijn gevestigd in de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof. Het aangevoerde belang voldoet volgens de verzoekende partij aan die criteria. Tot slot ontkent de verzoekende partij de verwerende partij en de tussenkomenende partijen het recht om de exceptie op te werpen.

Beoordeling

13. Luidens artikel 19, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan een annulatieberoep zoals bedoeld in artikel 14, § 1, van deze wetten, voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State worden gebracht door elke partij die doet blijken van een benadeling of een belang.

Het staat aan de Raad van State te oordelen of de verzoeker die een zaak voor de Raad brengt, doet blijken van een belang bij zijn beroep. De Raad van State dient er evenwel over te waken dat het belangvereiste niet op een buitensporig restrictieve of formalistische wijze wordt toegepast (GwH 30 september 2010, nr. 109/2010, punt B.4.3.).

Een vereniging zonder winstoogmerk zoals de verzoekende partij, die niet haar persoonlijk belang aanvoert, kan voor de Raad van State

optreden ter verdediging van een collectief belang, voor zover haar maatschappelijk doel van bijzondere aard is en derhalve onderscheiden van het algemeen belang. Daarbij gaat de Raad van State onder meer na of het beroep kan ingepast worden binnen het maatschappelijk doel van de vereniging. Voorts dient nagegaan te worden of de vereniging niet in eigen naam optreedt ter verdediging van de persoonlijke belangen van haar leden, hetgeen betekent dat het nagestreefde collectieve belang duidelijk dient onderscheiden te zijn van het individualiseerbaar belang van haar leden. Vereist is evenwel niet dat dit collectief belang door alle leden in dezelfde mate wordt ondergaan noch dat de belangen van alle leden van de vereniging bedreigd worden.

14. Het maatschappelijk doel van de verzoekende partij wordt als volgt bepaald in artikel 3 van haar statuten:

“3. Doel:

De vereniging heeft tot doel:

- de vorming en de informatie van de beleggers te bevorderen;
- bij te dragen tot de vlotte werking van de beleggingsclubs;
- de contacten tussen beleggers, beursgenoteerde bedrijven en financiële bemiddelaars te bevorderen;
- de gemeenschappelijke belangen van de beleggers en de beleggingsclubs te behartigen;
- alle handelingen te stellen die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houden met haar doel.”

15. Uit haar toelichting van het belang, blijkt dat de verzoekende partij haar (collectief) belang bij de voorliggende beroepen ziet in het nastreven van het statutaire doel “de gemeenschappelijke belangen van de beleggers en de beleggingsclubs te behartigen”.

De verzoekende partij verzet zich met haar beroepen tot nietigverklaring tegen enerzijds een reglementair besluit dat de regelgeving wijzigt inzake de deelneming aan het Bijzonder Beschermingsfonds voor deposito's, levensverzekeringen en kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen, door die uit te breiden tot een of meer categorieën van aandelen die natuurlijke personen aanhouden in erkende coöperatieve vennootschappen (G/A. 202.987/IX-7514) en

anderzijds tegen een besluit dat in uitvoering van het voorgaande een garantie tot bescherming van het kapitaal van de tussenkomen partijen toekent (G/A. 203.126/IX-7522).

Deze bestreden besluiten hebben, naast nadelige gevolgen voor de belangen van een deel van de leden-beleggers van de vereniging, ook voordelige gevolgen voor een aanwijsbaar deel van haar leden-beleggers, in het bijzonder voor die welke – al dan niet naast andere aandelen – aandelen bezitten van de tussenkomen partijen en die dus hierdoor de door de bestreden besluiten ingestelde uitbreiding van de staatswaarborg genieten. De verzoekende partij erkent dit overigens zodat dit geen nader onderzoek behoeft. Onder de leden van de verzoekende partij bestaan aldus tegenstrijdige belangen bij de ingediende beroepen tot nietigverklaring. In die zin dient te worden vastgesteld dat de verzoekende partij niet het vereiste belang heeft om besluiten te bestrijden waarvan de rechtsgevolgen een nadeel inhouden voor een deel van de leden, terwijl een eventuele nietigverklaring nadelige gevolgen heeft voor een ander deel van de leden. Dit klemmt te dezen des te meer daar het zichzelf gestelde maatschappelijk doel van de verzoekende partij uitdrukkelijk bepaalt dat het de “gemeenschappelijke belangen” van de beleggers behartigt, terwijl er te dezen duidelijk sprake is van “tegenstrijdige belangen”. De omstandigheid dat de verzoekende partij ook de onderlinge discriminatie onder de coöperatieve aandeelhouders aanvoert, doet geen afbreuk aan deze vaststelling.

Waar de verzoekende partij de behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de beleggers ziet in het nastreven van een gemeenschappelijk voordeel voor alle leden – te weten het krijgen van een kans op een financieel gunstiger regeling voor al haar leden zonder onderscheid daar volgens haar de beoogde nietigverklaring de kans vergroot dat er rekening wordt gehouden met de rechten en belangen van al haar leden – staat dit uitzicht op een mogelijks voordeel bij een eventuele nietigverklaring er echter niet aan in de weg dat niettemin een eventuele vernietiging van de bestreden waarborgregeling rechtstreeks en onmiddellijk een aantoonbaar voordeel bij een aanwijsbaar aantal

van haar leden zou ontnemen, zodat die niet gebaat zijn met het door de verzoekende partij betrachte voordeel voor al haar leden. Ook dit voordeel betrachten kan daardoor niet worden ingepast in het zichzelf gestelde statutair doel. Anders dan wat de verzoekende partij in de laatste memorie betoogt, is dit geen zaak van het laten primeren van het individueel belang van haar leden, maar van het op grond van het specialiteitsbeginsel kunnen inpassen van het aangevoerde collectief belang in het zichzelf gestelde maatschappelijk doel waarvoor de verzoekende partij is opgericht. Om dezelfde reden houdt dit evenmin een ongeoorloofde beperking in van het recht op toegang tot de rechter, dat overigens niet absoluut is (GwH 14 november 2012, nr. 139/2012, punt B.13) en dit los van de vaststelling dat de verzoekende partij zich in haar kritiek ter zake beperkt tot een loutere bewering.

Een verwijzing naar en toepassing van de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof inzake het vereiste belang voor dit rechtscollege, is niet dienend omdat het aan elk rechtscollege toekomt zich uit te spreken over de toegang tot haar pretorium. Tot slot en los van het feit dat de Raad van State deze exceptie van belang desnoods ambtshalve kan opwerpen, organiseren de verwerende en de tussenkomende partijen zelf de wijze waarop ze (exceptief) verweer voeren, zodat hen niet kan worden onzegd dit ook te doen.

De verzoekende partij getuigt niet van het rechtens vereiste belang bij de beide beroepen. De aangevoerde exceptie is in de aangegeven mate gegrond.

16. De beroepen zijn niet ontvankelijk.

BESLISSING

1. De zaken nrs. A. 202.987/IX-7514 en A. 203.126/IX-7522 worden gevoegd.

2. De Raad van State verwerpt de beroepen.

3. De verzoekende partij wordt verwezen in de kosten van de beroepen tot nietigverklaring, begroot op 350 euro.

De tussenkomende partijen (in vereffening) worden verwezen in de kosten van de tussenkomst, begroot op 750 euro, elk voor één derde.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 25 maart 2013, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

André Vandendriessche,	kamervoorzitter,
Geert Debersaques,	staatsraad,
Peter Sourbron,	staatsraad,
bijgestaan door	
Vera Wauters,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Vera Wauters

André Vandendriessche